

*К.М. Радченко, старший викладач кафедри обліку та аудиту,
Інститут ділового адміністрування, м. Кривий Ріг*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Євроінтеграційні процеси в Україні потребують докорінних змін в економічній культурі та свідомості суспільства.

Реформування бухгалтерського обліку та звітності в Україні відповідно до основних міжнародних стандартів суттєво вплинули на надбання та традиції національної вищої економічної освіти.

Значення освітньої діяльності не можливо переоцінити. Беззаперечним є те, що ефективність економічної системи значною мірою залежить від рівня кваліфікації спеціалістів, яка, в свою чергу, залежить від підготовки фахівців у вищих навчальних закладах.

У системі економічної освіти важливе місце займає підготовка фахівців за спеціальністю “Облік і аудит”. Обліково-аналітична освіта стала важливою складовою в системі підготовки сучасних управлінців. Управлінський облік як економічна, практична, наукова та навчальна категорія є поняттям не новим. Навчальний предмет “Управлінський облік” є нормативною дисципліною з підготовки бакалаврів за напрямом галузі знань “Облік і аудит”. Оскільки у вітчизняній науці поки що не сформовано чіткого розуміння змісту системи управлінського обліку та його структури, то у вузькому розумінні традиційно розглядають під такою назвою саме обліковий аспект цієї системи. Методологія і методика функціонування системи управлінського обліку в Україні потребує комплексного дослідження цієї проблеми фахівцями різного профілю, передусім управлінцями, оскільки для них, власне, призначена інформація, яка має формуватись у цій системі. Вважається, що управлінський облік – це інтегрована система різних економічних та наукових дисциплін, але система викладання управлінського обліку як дисципліни також не має однозначного спрямування. Згідно з галузевими стандартами зміст навчального предмету включає такі тематичні напрями як: склад і класифікація витрат як об’єкт обліку; калькулювання; аналіз взаємозв’язку витрат, обсягу виробництва та прибутку; бюджетування і контроль; облік і контроль за центрами відповідальності та аналіз релевантної інформації в прийнятті управлінських рішень.

Після вивчення дисципліни “Управлінський облік”, майбутній спеціаліст повинен володіти спеціальними вміннями та знаннями, достатніми для виконання професійних завдань і обов’язків інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних обліково-аналітичних посад на підприємствах. Оцінка та контроль ефективності діяльності, зниження суб’єктивності в процесі прийняття рішень, визначення стратегії та планування майбутніх дій системи – це далеко не повний перелік вмінь, що повинен надати управлінський облік як навчальна дисципліна у підготовці фахівців з бухгалтерського обліку, які здійснюватимуть подальшу перебудову системи обліку і звітності на

засадах міжнародних стандартів та з урахуванням загальноєвропейських традицій. Випускники економічних вищих навчальних закладів мають досконало володіти категоріями економічної науки та чітко орієнтуватися в соціально-економічних змінах, що відбуваються на національному та глобальному рівнях. Наявність відповідної теоретичної основи з управлінського обліку і практичного досвіду його застосування вітчизняними і зарубіжними підприємствами підвищить ефективність викладання і засвоєння студентами предмету.

Потреба у вивченні управлінського обліку, як навчальної дисципліни виникає не лише у студентів середніх та вищих економічних навчальних закладів як у майбутніх спеціалістів, але і у діючих керівників-управлінців, які працюють на підприємствах. При виконанні своїх управлінських функцій, у більшості з них практичним методом формуються необхідні знання і навички, орієнтуючись на знання суміжних дисциплін та економічних категорій (бухгалтерський облік взагалі, менеджмент, економічний аналіз, психологія). Саме це обумовлює необхідність забезпечення умов безперервної професійної освіти та забезпечення розвитку професійного навчання кадрів на виробництві.

Існують певні особливості викладання досвідченим спеціалістам. Воно базується на різному професійному та життєвому минулому досвіді, на знаннях, умінні, навиках, що повинні бути застосовані в процесі навчання. Оскільки персонал та керівництво підприємства складають дорослі люди, то навчання повинно здійснюватись з урахуванням їх вікової, соціально-психологічної, національної та інших особливостей. Управлінець як студент – є сформованою особистістю, що ставить перед собою конкретну мету навчання, прагне до самостійності, самореалізації, самоуправління, він прагне як найшвидше застосувати отримані від навчання знання та вміння.

Тому, повинно бути здійснено переорієнтацію процесу навчання з інформативної форми на активно-пізнавальну та індивідуально-диференційовану, з одночасним впровадженням отриманих знань у практичну діяльність. Це має бути спрямовано на підтримку та удосконалення розвитку особистості управлінця як лідера.

При викладанні управлінського обліку, необхідно враховувати проблеми нової філософії професійної освіти, феноменів еліти і лідерства, гуманітарні та культурологічні аспекти керівників-лідерів та соціально-психологічні особливості управлінської діяльності.